

לשמוע קול תורה – מצווה בפרשה

פרשת חקת

זאת התורה

אדם שנמצא בחדר שיש בו מת נטמא מייד, אף אם לא נגע כלל במת:

"זאת התורה אדם כי ימות באהל כל הבא אל האהל וכל אשר באהל יטמא שבעת ימים" (במדבר יט, ד).

ההשלכות של טומאה זו מבוארות בהמשך:

"ואיש אשר יטמא ולא יתחטא ונקרתה הנפש ההוא מתוך הקהל כי את מקדש ה' טמא מי נדה לא זרק עליו טמא הוא" (במדבר יט, כ).

כלומר אם האדם אשר נטמא בטומאת מת נכנס לבית המקדש בלי לטהר את עצמו תחילה הוא נענש בכת, ומכאן שהטמא יכול להמשיך בשגרת חייו – וטומאתו גוזרת עליו רק התרחקות מבית המקדש.

לאור זאת נראה לכאורה שמדובר בהלכה שולית למדי, שאינה נוגעת לנו היום בהעדר בית מקדש. מדוע אפוא פתחה התורה את הפסוק בהכרזה החגיגית "זאת התורה" – כאילו טמונים בהלכה זו יסודות התורה כולה!?

אכן זוהי הלכה יסודית ביותר, משום שהיא נוגעת בהבנת מהותו של אדם.

טומאה מבטאת חיסרון, והחיסרון הבולט ביותר הוא חסרונו של אדם שנפשו סרה מעליו. לעומת הטומאה, הטהרה מבטאת תוספת. אנשים טהורים מקבלים על עצמם לנהוג בקדושה יתרה מזו של כל אדם.

טומאת מת שונה משאר הטומאות: רוב טומאות מועברות בדרכים שונות של מגע, ואילו טומאת המת מועברת בלי כל מגע, מעצם ההימצאות תחת קורת גג אחת עם המת, ולא רק האנשים הנמצאים בחדר נטמאים אלא גם כל הכלים שהיו באותו החדר.

דינים אלו מלמדים על גודל החלל שנוצר בעקבות הסתלקותו של אדם מן העולם. האדם מורכב מגוף ונשמה; נשמתו מחוברת לנשמותיהם של אחרים, ובמותו נגרעים מקצת מכוחות החיים של סובביו שהושפעו מרושם נשמתו. גם הכלים שנמצאים בביתו נטמאים, כי כלי האדם מקבלים את משמעותם מכוח האדם החי והפועל בהם, וערכם נמדד ביחס אליו בלי קשר לערכם בשוק.

אומנם אין גוזרים טומאה על העולם כולו, אך הטומאה החלה על מי ששהה בחדרו של המת ממחישה את השפעת האדם על סביבתו – ואת חסרונו הנובע מהסתלקותו.

אם כן, תורת "אדם כי ימות באהל" היא תורה חשובה ביותר, "זאת התורה", כי היא מבטאת את גדלות האדם ואת גודל נשמתו שאינה מצטמצמת בדל"ת אמותיו אלא שולחת את אורה הרבה מעבר לו, מתקשרת לנשמות הסובבות אותו ומשפיעה באופן ממשי על ביתו ועל קרוביו ואוהביו.

שאל דוד בוצ'קו